

Białystok, 25.02.2024

Dr hab. n. med. Beata Galińska-Skok

Klinika Psychiatrii

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Dziekan
Wydziału Nauk o Zdrowiu

prof. dr hab. Alina Borkowska

**Ocena dotycząca osiągnięcia naukowego
oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego**

Dr n. o zdrowiu Damiana Czarneckiego

sporządzona na zlecenie

Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy

Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

na podstawie uchwały nr 170/2023 z dnia 19 października 2023 roku

o powołaniu na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym

Recenzję przygotowałam w oparciu o przesłane mi dokumenty w wersji elektronicznej:

1. Autoreferat w języku polskim
2. Dyplom uzyskania stopnia naukowego doktora nauk medycznych
3. Wykaz osiągnięć naukowych i analizy bibliometrycznej
4. Oświadczenie autora i współautorów
5. Publikacje do osiągnięcia naukowego

Dane biograficzne i działalność zawodowa

Dr n. med. Damian Czarnecki w 2003r. uzyskał dyplom magistra pielęgniarstwa na Wydziale Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (UMK), a w 2011r. tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego. W 2013r. nadano mu stopień doktora nauk o zdrowiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: „Bariery w dostępie do świadczeń zdrowotnych osób uzależnionych od alkoholu”.

Od 2004r. pracuje w Zakładzie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego, Katedry Pielęgniarstwa Zachowawczego, Wydziału Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu - najpierw jako asystent, a od 2013 jak adiunkt. Od 2006r. pracuje jako pielęgniarz (młodszy asystent) w oddziale leczenia uzależnień Kliniki Psychiatrii, Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 w Bydgoszczy. Stale podnosi umiejętności zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach.

Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Podstawę do sformułowania wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego stanowi cykl 4 angielskojęzycznych oryginalnych tematycznie powiązanych publikacji. Łączny współczynnik oddziaływania IF prac habilitacyjnych stanowi 15,608 i 370 punktów MEiN. W trzech pracach Habilitant jest pierwszym autorem, a w jednej pracy drugim autorem. Tytuł osiągnięcia naukowego: Uwarunkowania biochemiczne, genetyczne i psychologiczne głodu alkoholowego u osób uzależnionych od alkoholu.

Badania do trzech prac prowadzone były latach 2018-2019 w ramach wielośrodkowego projektu we współpracy z jednostkami UMK (Katedra Chorób Naczyń i Chorób Wewnętrznych, Katedra Patofizjologii, Katedra Genetyki Sądowej) oraz Politechniką Bydgoską, Uniwersytetem Łódzkim, Uniwersytetem Medycznym w Białymstoku.

W pierwszej pracy (Alcohol Alcohol. 2016 Jul;51(4)416-21) oceniano stężenie hormonu pobudzającego potrzebę spożywania posiłków – oreksyny we krwi i jej związku z wybranymi czynnikami klinicznymi u pacjentów uzależnionych od alkoholu, którzy byli leczeni odwykowo stacjonarnie. Stwierdzono, że na początku terapii pacjenci uzależnieni od alkoholu mieli istotnie wyższe stężenie oreksyny we krwi niż grupa kontrolna, a po 4 tygodniach terapii stężenie oreksyny obniżyło się istotnie, do wartości zbliżonej do poziomu grupy kontrolnej. Ponadto znacznie wyższe stężenie oreksyny było obserwowane u pacjentów z głębokim uzależnieniem od alkoholu niż u osób z umiarkowanym nasileniem uzależnienia. Po 4 tygodniach leczenia stężenie oreksyny było podobne w obu grupach pacjentów. Powyższe wyniki sugerują, że stężenie oreksyny w surowicy krwi pacjentów poddanych leczeniu odwykowemu może być biomarkerem głębokości uzależnienia i nasilenia głodu alkoholu.

Na dzień opublikowania było to jedno z pierwszych takich doniesień opisujących związku stężenia oreksyny z wybranymi czynnikami klinicznymi i antropometrycznymi u pacjentów uzależnionych od alkoholu.

W następnej publikacji (J Clin Med. 2021 Dec 15;10(24):5892) Habilitant podjął się oceny związku polimorfizmów genów COMT (c.472G > A, p.Val158Met) i DRD2 (c.2137G > A, p.Glu713Lys, Taq1A) wraz z cechami temperamentu i charakteru z nasileniem głodu alkoholowego u osób uzależnionych od alkoholu. Zaobserwowano, że polimorfizm COMT A/A nie był skorelowany z nasileniem głodu alkoholu. Wykazano związek polimorfizmu DRD2 A/A z głodem alkoholu: obecność tego polimorfizmu może być związana ze słabszym odczuwaniem intensywności głodu alkoholowego co przekłada się na ochronne działanie względem ryzyka nawrotu picia. U pacjentów z polimorfizmem COMT A/A oraz DRD2 A/A nasilenia głodu alkoholu było niższe niż u pacjentów z polimorfizmami COMT G/G oraz DRD2 G/G. Cechy charakteru jak „samokierowanie” i „samoakceptacja” mogą być bardziej związane z silnym odczuwaniem głodu alkoholu i homozygotycznym polimorfizmem DRD2 A/A niż cechy temperamentu. Wyniki tego badania mogą być przydatne w identyfikacji pacjentów z poszczególnymi polimorfizmami genów, a przez to w rozdziale pacjentów wg ryzyka nawrotu picia. Może to mieć znaczenie w personalizacji metod leczenia osób uzależnionych od alkoholu.

Pogłębiając badania w publikacji nr 3 (Psychol Res Behav Manag. 2023 Feb 21;16:497-507) oceniano zmiany nasilenia głodu alkoholu w zależności od wariantów polimorfizmu genu 5-HTTLPR i ich związku z wybranymi zmiennymi klinicznymi u pacjentów uzależnionych od alkoholu. Wykazano, że u pacjentów z wariantem polimorficznym „long/long” w genie transportera serotoniny 5-HTTLPR, głód alkoholu utrzymuje się na podobnym poziomie podczas czterech tygodni hospitalizacji w porównaniu do pacjentów z innymi wariantami polimorfizmu tego genu, gdzie obserwowano spadek nasilenia głodu alkoholu. Wskazuje to na potrzebę zróżnicowania metod terapeutycznych w zależności od genetycznego zróżnicowania pacjentów uzależnionych od alkoholu i ich znaczenie w nasileniu głodu alkoholowego.

W konsekwencji przedmiotem czwartej publikacji (Alcohol Alcohol. 2023 Mar 10;58(2):151-158) było porównanie subpopulacji osób deklarujących mylenie głodu alkoholu z głodem przed posiłkiem pod kątem wybranych zmiennych klinicznych, biochemicznych i stanu odżywienia. Stwierdzono, że blisko jedna trzecia badanych pacjentów uzależnionych od alkoholu leczonych stacjonarnie odwykowo myli głód alkoholu z uczuciem głodu przed posiłkiem (łaknieniem). Pacjenci ci charakteryzowali się silniejszym głodem alkoholu, nasilonym głodem przedposiłkowym, bardziej nasilonymi objawami depresji i częstszym występowaniem objawów współwystępujących z głodem alkoholu w porównaniu do osób,

które nie myliły tych godów. Wskazuje to na potrzebę wprowadzenia działań psychoedukacyjnych z zakresu rozpoznawania objawów psychosomatycznych, nawrotu picia, wzmacniania poczucia własnej skuteczności w radzeniu sobie z nawrotem, utrzymania zbilansowanej diety, monitorowania stanu odżywienia, co pozwoliłoby zwiększyć szanse utrzymania abstynencji i zdrowia somatycznego.

Podsumowując tę część recenzji stwierdzam, że cykl publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego stanowi spójną całość, publikacje wzajemnie się zająwiają, problemy badawcze są dopełniane. Nadaje to osiągnięciu oryginalny charakter i dużą wartość naukową i praktyczną, szczególnie w zakresie psychoedukacji i terapii pacjentów z uzależnieniem od alkoholu. Zagadnienia przedstawiane w publikacjach są nowatorskie w światowym piśmiennictwie. Przedstawione prace świadczą o dobrym przygotowaniu habilitanta do samodzielnego prowadzenia badań, jak i zdolności do organizowania pracy zespołu badawczego. Osiągnięcie badawcze stanowi znaczny wkład Habilitanta w rozwój nauki o uzależnieniu od alkoholu.

Ocena pozostałej działalności naukowo-badawczej

Poza osiągnięciem habilitacyjnym (15,608 IF i 370 punktów MEiN), osiągnięcia naukowo-badawcze dr n. o zdrowiu Damiana Czarneckiego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora przedstawiają się następująco:

- 9 publikacji o wartości IF=18,617 i 330 punktów MEiN
- całkowity dorobek naukowy po doktoracie wynosi: IF=34,225 i 1108 punktów MEiN
- Indeks Hirscha wg bazy web of Science wynosi 4 oraz wg bazy Scopus wynosi 3

Wyniki badań dr n. n. o zdrowiu Damiana Czarneckiego były publikowane w renomowanych czasopismach krajowych i zagranicznych jak Psychiatry Research, Psychiatria Polska, Alcohol Clinical and Experimental Research, Drug and Alcohol Dependence, Alcohol, International Journal of Molecular Sciences, Suchttherapie, Health Psychology Report, Alkoholizm i Narkomania.

Działalność naukowo-badawcza przed uzyskaniem stopnia doktora nauk o zdrowiu dotyczyła problemu nawrotu picia, odczuwania głodu alkoholu u osób uzależnionych od alkoholu. Po uzyskaniu stopnia doktora dotychczasowe zainteresowania naukowe zostały rozszerzone o szereg badań. Problematyka badawcza dotyczyła m.in. związku głodu alkoholu z myślami i zachowaniami samobójczymi, adaptacji do warunków polskiej populacji skal

psychologicznych opisujących głód alkoholu, związku stężenia glukozy we krwi oraz równowagi oksydoredukcyjnej w patomechanizmach uzależnienia od alkoholu z nawrotem picia. Wyniki opublikowanych prac wpisują się w badania nad uzależnieniami poprzez wskazanie markerów socjodemograficznych i klinicznych ryzyka samobójczego u osób uzależnionych od alkoholu, wskazanie markerów socjodemograficznych i klinicznych ryzyka powstawania głodu alkoholowego, zastosowania narzędzi oceny głodu alkoholu (PACS i Y-BOCS), wprowadzenie diagnozy pacjentów w zakresie osobowości i sytuacji wysokiego ryzyka nawrotu w celu optymalizacji psychoterapii uzależnień, wskazanie nowych patofizjologicznych markerów ryzyka stanu zdrowia i nawrotu picia u osób uzależnionych od alkoholu.

Ponadto badał związki stężeń adipokin (greliny, wisfatyny) w surowicy krwi z aspektami klinicznymi uzależnienia od alkoholu, w tym głodem alkoholu oraz ze zmiennymi antropometrycznymi u osób leczonych stacjonarnie odwykowo.

We współpracy wielośrodkowej prowadził badania w ramach projektu finansowanego z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na temat „Odczuwanie głodu alkoholu przez osoby uzależnione. Polska adaptacja narzędzi pomiaru i ich upowszechnienie”.

Za wysoko punktowane publikacje naukowe otrzymał dwukrotnie stypendium Rektora UMK – 2021 i 2022 rok.

Podsumowując tę część recenzji stwierdzam, że Dr n. o zdrowiu Damian Czarnecki ma znaczący dorobek naukowy poza publikacjami wchodzącymi w skład osiągnięcia. Obejmuje on kierunki badań biochemiczno-klinicznych z interesującymi wnioskami. Wyniki większości prac mogą być wykorzystane w pracy klinicznej. Dorobek naukowy zawarty w tych publikacjach spełnia wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Dr n. o zdrowiu Damian Czarnecki od początku pracy w Collegium Medicum UMK prowadzi zajęcia dydaktyczne ze studentami Wydziału Nauk o Zdrowiu z przedmiotu psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne na kierunku pielęgniarstwa i położnictwa; z przedmiotów opieka i edukacja w chorobach przewlekłych – w zaburzeniach zdrowia psychicznego oraz dowody naukowe w praktyce pielęgniarstwie – w pielęgniarstwie psychiatrycznym na kierunku pielęgniarstwo; z przedmiotu psychiatria na kierunku

ratownictwo. Prowadził też zajęcia dla studentów angielskojęzycznych oraz z wymiany międzynarodowej programu Erasmus.

Jest autorem rozdziałów książkowych w podręcznikach dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa. Prowadzi szkolenia dla pielęgniarek z pielęgniarstwa psychiatrycznego na szkoleniach specjalizacyjnych i kursach. Prowadził zajęcia dla studentów oraz pełnił rolę sędziego w zawodach symulacji medycznej w Centrum Symulacji Medycznych CM UMK. Był opiekunem prac licencjackich i magisterskich oraz recenzentem. Aktywnie uczestniczył i uczestniczy w pracach organizacyjnych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika m.in. w Komisji Programowo-Dydaktycznej, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Komisji ds. Studiów Doktoranckich, Komisji ds. Nostryfikacji Dyplomów na Wydziale Nauk o Zdrowiu, w komisjach rekrutacyjnych, w komisjach egzaminacyjnych. W Katedrze Pielęgniarstwa Zachowawczego organizuje proces kształcenia. Współuczestniczył w realizacji szkolenia dla mentorów prowadzących praktyki dla kierunku pielęgniarstwo i położnictwo. W szpitalu Uniwersyteckim nr 1 koordynuje realizację praktyk zawodowych studentów pielęgniarstwa i położnictwa.

Za działalność organizacyjną na rzecz uczelni otrzymał nagrodę zespołową II stopnia Rektora UMK.

Współpracuje ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Pomocy Przewlekłe Chorym „Chronika” w Toruniu, ze Stowarzyszeniem im. Sue Ryder, z Fundacją na Rzecz Rozwoju Psychiatrii Regionu Kujawsko-Pomorskiego w Bydgoszczy.

Do 2018r. pełnił funkcję konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego województwa kujawsko-pomorskiego, a od 2018 konsultanta krajowego w w/w dziedzinie. Uczestniczy w przygotowania i realizacji państwowych egzaminów specjalizacyjnych w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego w Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych. Przygotowuje standardy opieki pielęgniarstwie w leczeniu psychiatrycznym stacjonarnym.

Uczestniczył w sposób czynny w licznych konferencjach krajowych i międzynarodowych, prezentując wyniki badań. Był opiekunem koła naukowego przy Zakładzie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego, a obecnie jest opiekunem koła naukowego przy Katedrze Pielęgniarstwa Zachowawczego. Trzykrotnie otrzymywał finansowanie na działalność kół naukowych.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego.

Jest recenzentem wydawnictw: Journal of Psychiatry Studies, International Journal of Environmental Research and Public Health, Alcohol and Alcoholism. Recenzował pracę zbiorową pod red. Dr hab. Anny Długosz "Ocena zwyczajów żywieniowych i wiedzy żywieniowej, stylu życia oraz stanu odżywienia młodzieży akademickiej i osób starszych w województwa kujawsko-pomorskiego".

Zajmuje się także popularyzacją zagadnień naukowych wygłaszając na konferencjach wykłady i prelekcje o następującej tematyce: profilaktyka uzależnień - dla młodzieży gimnazjalnej, depresja - dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku, problemy pielęgniarstwa psychiatrycznego związane z pandemią COVID-19, zadania pielęgniarki w zapobieganiu nawrotom epizodów choroby u pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym pacjenta uzależnionego; postępy pielęgniarstwa psychiatrycznego, badania nad głodem alkoholu.

Przygotował cykl poradników dla pacjentów po zawale serca na temat szkodliwości palenia papierosów. Prowadził zajęcia edukacyjne w zakresie choroby alkoholowej dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu. Udzielał wywiadów w radio i w prasie branżowej na tematy związane ze zdrowiem.

Podsumowując tę część recenzji stwierdzam, że Habilitant wykazuje pasję dydaktyczną i wysoko oceniam jego działalność dydaktyczną i organizacyjną.

Wniosek końcowy

Na podstawie przekazanej do opinii dokumentacji stwierdzam, że Dr n. o zdrowiu Damian Czarnecki jest doświadczonym i dociekliwym badaczem. Przedstawione mi do oceny osiągnięcie naukowe i pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny spełniają kryteria określone w art. 219 ust. 1 pkt. 1-3 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1668 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r., nr 65, poz. 595 z późn. zm.) wymagane do nadania stopnia doktora habilitowanego. Mam zaszczyt przedstawić Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wniosek o dopuszczenie Dr n. o zdrowiu Damiana Czarneckiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. n. med. Beata Galińska-Skok
lekarz medycyny
specjalista psychiatra
3472837

